



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XIV. Quantum homini, etiam post peccatum Adami, in omnis
generis bestias, dominium, quantaq[ue] potestas relicta sit?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

in hominibus remansit, quo ad usum, valde imminutum ac limitatum. Siquidem Adam in priore illo statu, non solum circumspicius cauere potuit, intellectu nondum obscurato, & peculiari protectione diuina munitus; sed etiam ex parte animalium longè plenior potestatis usum atque executionem, & obedientiam: vel quia, ut nonnulli arbitrantur, Angelico ministerio prouisum fuit, ut bruta animalia, sua prae natura, imperio voluntatisque humanae, ad amissum, obtemperarent: vel quoniam tunc homo multò exactius nouerat proprietates, naturalisque animalium inclinationes; quas qui nouit, facilius utique domat, subicit, flectitque, & sibi obsequentia reddit; ut experientia vel hodie demonstrat. Sunt enim variae artes industriaeque, quibus animalia cūctantur; quarum qui plures caller, plures bestias mansuefacit. Hos animalium effectus, atque inclinationes, haud iam posteri Adae, perspectas habent, ut ipse: neque nunc Angeli bestias, ut prius, solent ad nutum facere obsequentes. Ut hoc fieret, homini causam dedit, & exemplum. Si voluisset sibi parere bestias, Deo debuisset ipse obedire. Rebellionem sibi peperit rebellando. Hoc iudicium Domino, cum habitatoribus terra. Præuaricati sunt. Propter hoc lugebit terra, & infirmabitur omnis, qui habitat in ea, in bestia agri, & in volucre caeli.

Amos. 4. 1.

C A P V T XIV.

Quantum homini, etiam post peccatum Adami, in omni generis bestias, dominium, quantaque potestas relicta sit?

I.

VT autem non lateret nos, quid peccato amissum sit, aut quam clementem iudicem habeamus, dominij illius primaeque potestatis haud obscura quadam nobis relicta sunt vestigia. Neque enim dominium illud est extinctum, sed accisum. Quod penitus adimere potuit, diuina bonitas limitauit duntaxat. Hoc est, quod dicitur: *Nunquid continebit, in ira sua, misericordias suas?* Immo in quibusdam Sanctis, subinde velut in solidum ostendit dominium reductum. Quis nescit, à Moyse, serpentem, sine noxa apprehensum? Nam etsi, virgâ in colubrum versâ, fugit; mox tamen, ubi dixit Dominus; *Extende manum tuam, & apprehende caudam eius: extendit, & tenuit.* Paulus quoque

Psal. 76. 10.

Exod. 4. 4.

etiam congregasset sarmentorum aliquantam multitudinem, & imposuisset super ignem, vipera à calore cum processisset, inuasit manum eius. Vt verò viderunt barbari pendente bestiam de manu eius, ad invicem dicebant, eum moriturum. At ille excutens bestiam in ignem nihil mali passus est. Diu autem illis expectantibus, & videntibus, nihil mali in eo fieri, conuertentes se, dicebant eum Deum esse. Tanti faciebant, à vipera non lædi hominem, qui à vipera morderetur. Hoc nempe est, quod dixit Seruator: *Ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit.* Sicut nihil nocuit Ioanni Apostolo poculum à veneficis infectum bibisse. Sicut Philippus Apostolus draconi imperavit, vt innocuus abiret in latebras, nemini injurius. Sicut S. Narcissus, & S. Magnus draconibus & serpentibus necem, vel fugam mandauerunt. Sicut Didymus Abbas & anachoreta colubros & serpentes pedibus innocuè conculcauit. Iuxta illud: *super aspidem & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem & draconem.* Sicut Hypatius; non iam aurei velleris, sed auri custodem draconem, tanquam Christianus Iafon, grãdi prodigio interemit. Quippe Constantio, Constantini filio regnante, immanis quidam draco thesauro Imperatoris ita incubuit, vt nemo auderet illuc aspirare. Quod si quis audentior accederet, illico vita multabatur. Imperator ergo inops consilij, fama ad se, de viro S. Hypatio Gangrensi Episcopo perlata, mittit, qui illum eant accersitum. Vbi venit, gazophylacium solus accedit, januam referat: scipione, quem gestabat, crucem præferente, draconem icit, trahensque, velut cetum, virga captum extraxit, ingenti que rogo, in foro, illius iussu, excitato, peremptum baculo, concremavit. Imperator percussus admiratione; ne quid imposterum eiusmodi accideret, sanctam illius viri imaginem, ad ingressum ararij iussit figi. Ambiguum esse potest, num Deus tunc ostendere voluerit, quales soleant esse thesaurorum custodes. Illud dubio caret, vim, meritumque Sanctorum; eo factò, demonstrauisse. Quibus similia plura Sanctis diuina virtute concessa leguntur, & nos alibi quædam retulimus, quæ demonstrant, quàm secure innocens Adam versari potuerit, & versatus sit, inter venenata; itemque cælestem manum ab homine iam peccatore non omnino subductam esse; sed sæpe e-

Act. 28. 3.

Luc. 10. 19.

Psal. 90. 13.
Matth. Rader. in Viridar. S.S.

De serpente li. de spe. c. 34. n. 2. 3. & 6. De leone & lupo ibid. n. 5. & 6.

Iud. 16. 6.

1. Reg. 17. 34

II.

Dan. 6. 22.

In prat. Spir.
cap. 125.Theodoret.
in hist. Relig.
cap. 6.
Loc. cit.Manil. lib. 4.
Iuven. lib. 5.

tiam velut in integrum reductam, & ad Paradisi exemplum concessam. Samsonem quis nescit Hebræorum Herculem? Irruit Spiritus Domini in Samson, & dilaceravit leonem, quasi hadum in frustis discerpens, nihil omnino habens in manu. De se, dixit David ad Saul: Pascebat seruus tuus patris sui gregem, & veniebat leo vel ursus, & tollebat arietem de medio gregis, & persequerbar eos, & percutiebam, erubamq; de ore eorum, & illi consurgebant aduersum me, & apprehendebam mentum eorum, & suffocabam, interficiebamq; eos. Nam & leonem, & ursum interfeci ego seruus tuus. Quæ non dicebat iactabundus, sed vt DEI vires in se ostenderet.

Qua de causa etiam Daniel, in medio leonum, quasi inter fidissimos satellites, tutus assedit; hinc innocentia, inde Angelum eum protegente. Idcirco ait: Deus meus misit angelum suum, & conclusit ora leonum, & non nocuerunt mihi: quia coram eo iustitia inuenta est in me: sed & coram te, rex, delictum non feci. Leonem pro imperio, de via decedere iussit Abbas Sergius, vt pecora tuto itinere irent. Zosimo quoque Abbati paruit agrestis Leo. Alius iussus capere leonem, obedientiâ adjunctæ, cepit, atque velut agnum ad Abbatem adduxit. Simonides monachus viatoribus leones, in via monstratores attribuit. De admirando, per D. Franciscum, circum-rato lupo, itidem alibi docui. Certè, mandato Eustorgij Mediolanensis Episcopi, lupo iugo se submisit, & currum traxit, cuius duo iumenta violentus raptor deuorarat. Quo pacto etiam S. Corbiniani Episcopi Frisingensis Romam euntis, cum ursus alium lacerasset, deuorati loco, ipse sarcinam vectauit, imperanti sancto præfule, ex prædone præda factus, & patiens capistrum. Helenus Abbas fatigatus sarcina, quam ferebat, onagram iussit accedere, & dorsum oneri submittere. Paruit fera: & quam longè sancto placuit, onus ipsum peruexit. Idem à reperto crocodilo flumen transuectus est, cum neque pons adesset, nec portitor appareret. Hanc vim sanctitas atque innocentia meretur, & confertur astrarum Conditor, non astra, vt voluit Manilius, qui mansuetarum, per siderum impressionem dari putat, Exorare tigres, vbiemq; auferre leoni. Nam de eo, qui sub leone, & scorpio nascitur, ait

Ille manu vastos poterit frenare leones,
Et palpare lupos, pantheris ludere captis.

Neque

Neque serpentina duntaxat, aut quadrupedes Sanctis paruerunt, verum etiam pennatae volucres. Quis enim nescit Eliam Thesbitem, Paulum & Antonium eremicolas à coruo; Cuthbertum ab aquila pastos? Iosephum Anchietam ab eadem Iouis armigera superuolitante, cōtra solis aestum, velut à clypeo testum? Seuerus Abbas passerem habuit manibus eius intrepidè aduolantem, & porrectum capientem cibum. Quod minùs mirum est. Ad Maxentium Abbatem Pictauiensem, siluestres aues, relicto nimore, solebant vèitare, & absq; vlllo metu è manu eius tritici grana, & frustula panis, miculàsque surripere. Quid de illa auicula dicam, quæ raptum dulcedine cantus monachum, multis annis, sine cibo potuq;e, detinens, in silua, docuit, quanta esset voluptas caelestium gaudiorum? quorum imago fuit siluestris musica, ita aures suauiter permulcens, vt etiam ventrem satiaret.

Aëris incolae, imitatae sunt squamigeræ pecudes, incolæ aquarum, pisces, Diuis ad nutum obsecuti. Balæna Britannica insulæ instar extensa, & ad formam firmæ terræ, vlligine, immo gramine, secundùm dorsi eminentis marginem obsita, exscendente S. Maclouio, è naui, & sacrificante, ad Numinis maiestatem cepit contremiscere, ac loco moueri. Qua re animaduersa, Maclouius belluæ imperauit, vt staret, donec sacra peragerentur, ac sicci vectores in nauim redijsent. Stetit, & iussa fecit, ad verecundiam grandium dominorum, qui vel in templis sæpe quieti stare nequeunt, donec res diuina ad finem perducatur. De cancris quoque mira recensentur, inter quos vnus S. Francisco Xauerio crucem in mare prolapsam, ad littus, extulit, restituitq;e. S. Vdalrico Augustano Episcopo, ipsæ ranæ obsecundârunt. Nam cùm prætereunti coaxando obstreperent, molestæque essent, iussæ tacere, loquax alioquin animal, tacuerunt. Ex Euangelio notum est, de pisce staterem ore Petro ferente, deq;e multitudine piscium, ad Christi voluntatem, in retia intrante. *Tobias exiuit, vt lanaret pedes suos, & ecce piscis immanis exiuit ad deuorandum eum. Quem ex-pauescens Tobias clamauit voce magna, dicens: Domine, inuadit me. Et dixit ei Angelus: Apprehende branchiam eius, & trahere eum ad te. Quod cùm fecisset, atraxit eum in siccum, & palpitare cepit ante pedes eius, qui cum venerat deuoraturus. Sed vtique id, ope Angeli,*

III.

3. Reg. 17. 4.
S. Hieron. in
vit. Pauli.
Bed. in vit.
Cuthb.

IV.

Matth. 7. 27.

Ioan. 21. 6.

Tob. 6. 2.

Ion. 2. 11.

factum est protegentis; quemadmodum, Propheticus ille Arion. Ionas viuis, in ventre piscis, tribus diebus, & tribus noctibus sepultus, non modò è dentibus & faucibus, sed etiam è visceribus ceti euasit; quando dixit Dominus pisci, & euomuit Ionam in aridam.

Psalm. 8. 8.

Nunquid hæc sunt manifesta diuinæ protectionis argumenta? Nunquid, etiam de homine, post Adami lapsum, ad Deum dici potest; *Omnia subiecisti sub pedibus eius, oues, & boues uniuersas, insuper & pecora campi: Volucres cali, & pisces maris, qui perambulantes semitas maris?* Sed vno opere, ac velut in compendio, luculentissimè demonstrauit Deus, quantam, etiam qui in Adamo peccauerant, posterius eius, calo iubente, obtineant in omne genus animalium possessionem, quando de animantibus mundis & immundis,

Gen. 7. 8.

& de volucris, & ex omni, quod mouetur super terram, duo & duo ingressa sunt ad Noè in arcam, masculus & femina, sicut præcepit Dominus Noè. Quis maiorem vnquam in brutis, tam multis, tam diuersis, tam immanibus & efferatis, vidit, legit, audiuit obedientiam? Quantæ molis est sæpe, vnum lupum comescere? quanti laboris vnum aprum coercere? Tū Noè, velut in vnum stabulum, apros, lupos, leones, tigrides, vrsos & elephantos; & quidquid est inter animalia, vel dente, vel vngue, vel cornu, vel vngula mutandum, nullo resistente, conclusit.

V.

Iacob. 3. 7.

Sed hæc omnia peculiari Dei virtute, & prodigiosè contingunt, supraque vim hominis naturalem. D. Iacobus plus affirmans ait: *Omnis natura bestiarum, volucrum, & serpentium, & ceterorum domantur, & domita sunt à natura humana. A natura humana, non diabolica, inquit; qua voce excipit miracula; excludit incantationes magicas, quibus virulenti innoxie contrectantur serpentes; & quæ, sine graui crimine, non adhibentur, vt Scriptura indicat, & D. Augustinus, qui vim venefici incantantis, non serpentis intelligentiæ, sed malo demoni ascribit, cui diuino consilio permixtum sit, vt, ad humanam vocem, moueat serpentes, cogatque è cauernis prorepere. Nam, quod vulgò putantur, ait: serpentes audire, & intelligere verba incantantium, vt, eis incantantibus, prostrant plerumq; de latebris, etiam illic diabolica vis operatur. Diuino autem consilio fit, ut hoc magis habeat usus, serpentes moueri carminibus potius, quam aliud vllum animal.* Quare à vero aberrat Plinius, cum ait:

Deut. 18. 11.
S. August. li.
11. de Genes.
ad lit. c. 27.
& in Psal. 57.
itemq; Del-
rio lib. 2. disq.
9. 13.

Not

Non pauci credunt, serpentes ipsas incantari, & hunc unum illis esse intellectum, contrahiq; Marforum cantu, etiam in nocturna quiete.

Qua arte Orcina, ut ait Attalus, apud eundem Plinium, scorpione viso, si quis dicat (duo) cohibentur ex bestia, nec vibrant jctus. De hac arte, tanquam illicita, non loquitur Apostolus. Fieri enim non posse censetur, quod licite fieri non potest. Vult igitur, virtute etiam naturæ, cuncta animantium genera subijci ac vinci posse. Quæ virtus ac potestas, non in corporis robusti viribus, sed in animi industria, & ingenij licitis artibus potissimum sita est. Si enim corpus consideres, homo nudus & inermis nascitur: cetera animalia, varijs tegumentis, loriceis, clypeis, testis, radijs, corijs, dyptichis muniuntur: varijs venenis, aculeis, rostris, fulmineis dentibus, ramosis cornibus, ferratis pedibus, velut telis ad offensam datis armanur. Neque sanè homo lyncem visu, vulturem olfactu, tactu araneam, auditu anserem, gustu apem; leonem robore, leporem celeritate, piscem mobilitate adæquat; quem etsi natando imitetur, nequit tamen auem sequi volando, nisi se in somno dædalum esse fingat, in quo ipso, non rarò Icarum agens de ruina exclamabit. Hæc etsi ita sint, tamen *omnis natura bestiarum, volucrum, & serpentium, & ceterorum domantur, & domita sunt à natura humana*, non corporis, sed rationis, sed consilij, sed prudentiæ, sed artis, & experienciæ, quibus rebus homo omnibus ceteris animalibus antecellit, & superior existit, uti & manuum, vsu ac adjumento, ut obseruauit medicorum princeps Galenus, & peculiare caput de captura leonum in Belisarij Ducis Neritonorum libro docet. Manibus enim laqueos torquet, retia texit, hamos acuit, & omnis generis arma instrumentaque fabricat; quibus frænât equos, assequitur ceruos, fallit vulpinam astutiam, ligat leones, cancellat vrsos, dearmat apros, illecebris delinit elephantos; effumigat serpentes, dirumpit ventres draconum, & in eorum cerebris gemmas quærit: nihil est tam profundum in mari; nihil tam excelsum in aère; nihil tam abditum in siluis, nihil in montibus tam absconditum, quo hominis in animantes dominiû non penetret. Non fugiunt illum minutissimi, in aquis, pisces; nò superant grandia phocærum corpora; ex imis & summis vndis prædam educit; auces ex ipso cælo vel detrahit pelliciendo; vel jacu-

Plin. lib. 18.
cap. 2.

Galen. lib. 9.
de vsu partium. cap. 2.

jacu-

jaculandis sagittis deijcit. Denique nusquam est vllum animal, in quod ratione præditum animal non exerat potestatem. Quod multis, in *omni natura bestiarum, volucrum, & serpentum, & ceterorum*, exemplis potest illustrari: quæ quia omnia nimis sunt numerosa, nonnulla delibabo tantum; nec iam sciuros afferam, aut fimos, aut Issas & catellos, sed maiorum gentium feras animantes.

- VI. De elephantis, quanta narrantur? quos *succo hordei*, educatione, beneficijs, quin & verborum blanditijs aiunt mansuecisse, immo & fame. *Inde ex captis elephantis*, teste Strabone, eos, qui nec iuventus, nec senectus inutiles facit, in stabula ducunt, & pedibus vicem vincit, & collo, ad columnam bene compactam, fame domant. Deinde herba, vel arundine viridi reficiunt. Dehinc obtemperare docent, alij oratione, alij cantu aliquo, vel tympani sonitu delinunt. Rari sunt, qui non facile mansuecant: Quidam aurigas suos, qui in certamine ceciderint, ex prælio eximunt. Quidam anterioribus pedibus utroque subjectos seruauerunt. Quod si quem ex curatoribus, per iram, interfecerint, adeo illum desiderant, ut, præ merore, à cibo abstineant: interitum etiam ad mortem obdurent. Eò, corpore & animo excelsum animal potest ab homine deijci, ut Porus, quem Alexander debellans habuerit elephantum, qui, rectore iubente, procumbere in gentem vt se submitteret: vt Curtius scribit. Nam quod ad docilitatem attinet, ait Plinius, regem adorant, genua submitunt, coronas porrigunt. Indis arant minores, quos appellant nothos. Minores etiam bellant. Nos, nostra ætate, vidimus, qui omninò humi se prostratum finiret calcari. Ad prælia turritos educi, apud antiquos, vsitatissimum fuit. Domiti enim militat, & turres armatorum in hostes ferunt, magnaq; ex parte orientis bella consueunt. Prosterunt acies, proterunt armatos. Sic Antiochus intravit in Aegyptum, in multitudine gravi, in curribus & elephantis. Sic ad succellorem eius venerunt exercitum conductitij. Et erat numerus exercitus eius, centum millia peditum, & viginti millia equitum, & elephanti triginta duo, docti ad prælium. Sic Romani contriuerunt Antiochum magnum regem Asia, qui eis pugnam intulerat, habens centum viginti elephantos. Sic Nicanorem præpositum elephantorum ducem, eadem Scriptura appellat. Antipater auctor est, duos Antiocho regi, in bellicis vsibus celebres etiam cognominatos.
- Plin. nat. hist. lib. 8. cap. 1.
nat. hist. c. 7.
Strabo. li. 15.
Plin. nat. hist. lib. 8. cap. 1.
Idē. ibid. c. 9.
1. Mach. 1. 18.
1. Mach. 6. 30.
1. Mach. 8. 6.
2. Mach. 14.
12.
Plin. lib. 1. cit. cap. 5.

nibus fuisse, etenim novère ea. Certè Cato, cum Imperatorum nomina
 annalibus describeret, eum, qui fortissimè preliatus esset, in Punica acie,
 Surum tradidit vocatum, altero dente mutilato. Antiocho vadum flu-
 minis experienti renuit Ajax, alioqui dux agminis semper. Tiam pronun-
 ciatum, eius fore principatum, qui transisset: ausumq; Patroclum. ob
 id phaleris argenteis, quo maximè gaudent, & reliquo omni primatu
 donavit. Ille, qui notabatur, inedia mortem ignominie prætulit.
 Nigro bellua nil negat magistro, ait ille, hoc est, omnia discit, & pu-
 blicè exhibet. Saltationes discit, ait Plutarchus, & choreas, & ado-
 rationes. Item: In spectaculis, ostendit elephas gestum figuræ & va-
 rietates, quarum copiam & concinnitatem difficile sit humano ulli in-
 dustria exprimere, & memoria complecti. Et Seneca, Elephantum,
 ait: minimus Ethiops jubet subsidere in genua, & ambulare per fu-
 nem. Et Elians: Elephas novit, ubi didicerit choreas, & saltationes
 ad numerum obire, & audire tibys canentes, & intelligere sonorum dis-
 crimina; & tarditates, aut celeritates imperatas exequitur, & exactus
 est, & non fallitur. Huc grandes illæ bestia erudiuntur. Neque
 adorare, orare, bellare, vado transitum quærere duntaxat, discunt;
 sed intellectus illis etiam est sermonis patrij, & imperiorum obedientia,
 officiorumque, qua didicere memoria. Quin & juncti subire currum
 Pompei Magni Africano triumpho. Germanici Caesaris munere gladi-
 atorio, quosdam inconditos motus edidere, saltantium modo. Vulgare e-
 rat, per auras, arma jacere, non auferentibus ventis, atque inter se gla-
 diatorios congressus edere, aut lasciuente pyrrice colludere. Postea & per
 funes incescere, Leticis etiam ferentes quaterni singulos puerperas imi-
 tantes: plerisque hominum triclinijs accubitu iere per lectos, ita libratie
 vestigis, ne quis potantium attingeret. Mirum maximè, & aduersis
 quidem funibus subire, sed regredi magis utiq; pronis. Mutianus ter-
 consul author est, aliquem ex his & litterarum ductus Græcarum di-
 didisse, solitumq; per scribere eius lingua verbis: IPSE EGO HÆC SCRIP-
 PSI, ET SPOLIA CELTICA DICAVI. Ad tantam tantum animal

Plutarch. lib.
 de fortun.
 Senec. ep. 86.
 Elian. li. 2. de
 animal. c. 11.

Plin. ib. c. 8.
 2. & 3.

Plin. ib. c. 8.

Z runt

runt ramos, moles denolunt, aggeres construunt, omniq; vi conatu extrahere. Troglodyta contermini Æthiopia, qui hoc solo venatu alitur, arbores propinquas itineri eorum conscendunt. Inde rotas agmina nouissimum speculari, extremas in clunes desiliunt. Leua apprehendunt cauda, pedes stipantur in sinistro femine. Ita pendens alterum poplitum dextra cadit: ac praecuta bipenni hoc cruce tardato profugiens, alterum poplitis nervos ferit, cuncta praeceleri pernicitate peragens. Alij tuiore genere, sed magis fallaci intentos ingentes arcus defigunt humi longius. Hos praecipui viribus iuuenes continent, alij connixi pari conatu tedunt, ac prateruentibus sagittarum venabula insunt, mox sanguinis coagulis sequuntur. Hæc de elephantorum obedientia & subiectura sufficiunt.

VII.

Ælian. lib. 2.
cap. 25.

Virgil. 7.
Æneid,

Quod si animalium maximum elephas proximūque humanis sensibus, humana industria capi, regi, doceriq; potest, quid de alijs victis aut vincendis dubitemus? Aiunt Catulum certo dono datum Ptolomæo Philadelpho, qui linguâ Græcâ nutritus sit, & loquentes intellexerit; in ruborem nobilium quorundam pusionum, qui, vt pigritiæ suæ litent, stupiditatem profiteri non verentur, dum se aiunt, ingenio carere, ad Græcas litteras addiscendas. Tyrhæo pecoris magistro ceruus fuit mansuetus, quem

Quid. lib. 10.
Metam.

Et alius Poëta:

Soror omni sylvia cura
Mollibus intexens ornabat cornua fertis,
Pellebatq; ferum, puroq; in fonte lauabat.
Ille manum patiens, mensaq; assuetus herili,
Errabat sylvis, rursusq; ad limina nota
Ipse domum sera quamuis se nocte ferebat.
Namq; sacer Nymphis Carthæa tenentibus aras
Ingens ceruus erat, lateq; patentibus altis
Ipse suo capiti prebebat cornibus umbras:
Cornua fulgebant auro, demissaq; in armos
Pendebant tereti gemmata monilia collo.
Bulla super frontem paruis argentea loris
Vineta mouebatur, pariliq; ætate nitebant
Auribus e geminis, circum cana tempora hacta.
Nq; metu vacuus, naturaliq; pauore

Depicta

Deposito celebrare domos, mulcendaq; colla
 Quamlibet ignotis manibus præbere solebat.
 Sed tamen ante alios Cæe pulcherrime gentis
 Gratus erat Cyparisse tibi, tu pabula ceruum
 Ad noua, tu liquidi ducebas fontis ad undas;
 Tu modo texebas varios per cornua flores,
 Nunc eques in tergo residens huc letus & illuc
 Mollia purpureis frænabas ora capistris.

Ac, ne quis Poëtica hæc fide scribi existimet, testatur Plutarchus, Sertorium, insignem illum Romanum, contra Romanos, Hispanorum ducem, ceruam aluisse, quam, in expeditionibus suis, semper comitem habebat, fingens Dianæ esse numen, à quo res gerendas auspicaretur. Neque opus est, hanc rem planam facere testibus, quam experientia fere quotidiana oculis subijcit. Vidi ipse eiusmodi feras, cum pecore manè exeuntes, & vesperè redeuntes. Vidi quæ duos, tres, plurèsiue dies in siluis abnoctarent, & ad arceam tamen reuifere suam non obliuiscerentur. Vidi, Salisburgi, annosum & cornua alta ferentem ceruum, qui & frænum, & sessorum, & quod mirum magis, bombardæ à sessore intra cornua illius collocatæ explosionem pateretur; equitèmq; ad vnum fere milliare principes curru celerrimo vectos comitantem portaret, quouis equo agiliorem. Quod si quis vult etiam fidelitatem cerui, Mithridates Ponticus, cum somnum caperet, sui corporis custodiam non modò armis & satellitibus excubitoribus committebat: sed magis etiam tauro, & equo, & ceruo, quos mansuefactos habebat. Ii enim ad custodiam eius dormientis aduigilantes, si quis accederet, illius sensum ex ipsa respiratione, quem mox percipiebant, atque ille ex mugitu, alter hinnitu, alius sua propria voce eum à somno excitabat.

Ælian. lib. 7.
cap. 56.

Credibilia hæc sunt ijs, quæ de lupis, vrsis, leonibus, ipsa tigride narrantur. Iacobus Christophorus Blarer, Episcopus Basileensis, Collegij nostri Bruntrutani Fundator, Princeps æterna memoria dignus, lupum habuit, non solùm domi, atque in arce, inter canes familiariter & amicè versantem, sed etiam cum iisdem canibus in siluas prodeuntem, nec segniùs, quàm canes, ceterorum luporum venationi instantem; adeò constantior, in amicitia, fuit

VIII.

Z 2

cum

cum illis, quibus fœdere & educatione, quàm quibus sanguine & origine iunctus erat. Sindrigal, post Vitoldum, Lituaniæ Princeps, vrsam habuit, quæ, quoties manè dies fiebat, relicto nemore, domum eius accedens, fores pedibus percutiebat, apertoque ostio porrectum capiebat cibum. De Pythagoræ formidolosa, sed innoxia vrsa nihil dicam, quando illa magicis artibus coercita putatur. Longa est narratio, de Vrsa, quam, catulorum periculo, licentem venator, per montes ac scopulos, cum formidine spectantium, in Sabaudia equitasse, recensetur à Richeomo. Augustus *grin Roma ostendit, in cauca, mansuetam: diuus verò Claudius simul quatuor. Primus leonem manu tractare ausus, & ostendere mansuetum Hanno è clarissimis Pœnorum traditur: damnatusque illi argumento, quoniam nihil non persuasurus vir tam artificis ingenio debeatur, & malè credi libertas ei, cuius tantum cessisset etiam ferus.* Plutarchus scribit, Anonem coactum vertere solum, exilij causâ, quòd, in expeditionibus leonem haberet sarcinas ferentem, veluti esset id argumento, eum ad tyrannidem aspirare. Dion & Xiphilinus memorant Antonium Caracallam, Rom. Imp. habuisse leonem, quem Acinacem nominabat, alebatque inter complures alios. Hunc non tantùm publicè deosculabatur, sed ad mensam etiam, lectumque admittebat. Constat etiam eundem Antonium à leone admonitum esse, ne domo egrederetur, cum exeuntem dentibus teneret. Cui cum non obtemperasset, interfecit esse. De Androdi Dacileone beneficij memore, & vsque ad prodigium loro tenui reuincto, & vrbe tota circum tabernas circumducto floridè scribit Gellius. Similem refert de Elpide Samio historiæ naturalis scriptor; & de Philini patre; sed huic panthera, illi leo mutis precibus est blandicus. Et in Prato Spirituali, leo ob spinam à B. Gerasimo Abbate è pede euulsam, recedere noluit, ipsoque mortuo, magno rugitu edito, & ipse sepulchro eius incumbens expirauit. Stupendum leonis grati exemplum refert, in historia Anglicana, Matthæus Paris; quod alio loco apud dabimus. Sed quid aliunde accersimus exempla, quæ domi nostræ suppeditantur? Quis enim, me adolescente, non audiuit ab ijs, qui viderunt, Monachij, Bavarix Ducem Albertum V. Germanix illum nominatissimum heroem Srenissimi Ele

Ludovic. Richeom. de Valedict. animæ. c. 12.
Plin. li. 8. nat. hist. c. 17. & 16.

Plutarch. in Politic. Cælius li. 3. c. 19.

Gellius lib. 5. c. 14. Noct. Attic.
Plin. lib. 8. in fine cap. 16. & 17.
Præf. Spir. cap. 107.
Matth. Paris. in hist. Anglic. p. 241.

etoris Maximiliani auum, itidem ad mensam admisisse iubatissimum leonem; quem etiam Augustæ, in Comitij Imperij, canis instar, habuit sequentem, & inter publicos confessus Principi suo, ad pedes, accumbentem, patientemque, vt sibi scabelli loco, vestigia Princeps imponeret? cum interea ipse omnibus imposuit metum. Ne longum faciam, hoc tale tam seuum animal, rotarum orbem circumacti, curruisq; inanes, & gallinaceorum crista eantusq; etiam magis terrent; sed maxime igues. Capere eos, ardui erat quondam operis, fouensq; maxime. Principatu Claudij casus rationem docuit, pudendam penes talis fera nomine. Pastoris Getuli sago, contra ingruentis impetum, abiecto: (cum enim præcipua leonum vis vigorque in oculis eorum sit, fit vt lumine hebetato, aut velato ferocitas omnis decidat) quod spectaculum in arenam protinus translatum est, vix credibili modo torpescere tanta feritate, quamuis leui iniectum aperto capite; ita vt deuinciatur non repugnans. Videlicet omnis vis constat in oculis. Quo minus mirum sit, a Lyfimacho, Alexandri iussu simul incluso, strangulatum leonem. Imago subdidit eos, primusq; Roma ad currum junxit M. Antonius, & quidem civili bello, cum dimicatum esset in Pharsalicis campis, non sine quodam ostento temporum, generosos spiritus jugum subire illo prodigio significauit: nam quod ita uetus est cum nimia Cytheride, supra monstra etiam illarum calamitatum fuit. Denique nonne satis clare dominium in feras ostendit domina urbium Roma, in qua leonum simul plurium pugnam, princeps dedit Q. Scauola P. filius in curuli adilitate? Centum autem iubatorum primus omnium L. Sylla, qui postea dictator fuit, in pretura. Post eum Pompeius Magnus in circo DC. in ijs iubatorum CCCXV. Cæsar dictator CCCC. Hæc de terrestribus bestiis Plinius, de quibus, in compendio, audi Martialem:

Plin. l. 8. hist. nat. cap. 16.

Idem Ibid.

Martial lib. 1. ep. 105. 1X.

Picte quod juga delicata collo
Pardus sustinet, improbaq; tigres
Indulgent patientiam flagello:
Mordent aurea quod lupata ceruis;
Quod frenis Libyci domantur ursi.
Et quantum Calydon tulisse fertur,
Paret purpureis aper capisuris:
Turpes effeda quod trahant bisontes,

Et molles dare iussa quod choreas
 Nigra bellua nil negat magistro:
 Quis spectacula non putet deorum?
 Hac transit tamen, ut minora, quisquis
 Venatus humiles videt leonum,
 Quos velox leporum timor fatigat.
 Dimittunt, repetunt, amantq; captos,
 Et securior est in ore prada,
 Laxos cui dare, peruisq; rictus
 Gaudent, & timidos tenere dentes,
 Mollem frangere dum pudet rapinam,
 Stratis cum modo venerint iuencis.
 Hac clementia non paratur arte:
 Sed norunt cui seruiunt leones.

Seruit nimirum Cæsaris gratiæ adulator, dum eius diuinitati acci-
 bit, ac numini, quod est humanæ arti tribuendum. Nullum enim
 numen erat Cæsaris, sed ea *omnis natura bestiarum domita fuit a
 humana natura*; sicut & quando, teste Lampridio, Alagabalus, sicut
 Heliogabalus *canes quaternos ingentes iunxit ad currum, & se
 vectatus intra domum regiam, idq; priuatus in agris suis fecit: Pro-
 cessit in publicum, & quatuor ceruis iunctis ingentibus. Iunxit sibi
 leones, Matrem magnam se appellans. Iunxit & tigres, Liberumq;
 vocans. usque adeo bestia ab humana natura, non tantum acci-
 tur, ne noceant, sed etiam ad luxum, & ad superbiæ triumphos
 domantur.*

X.
 Iac. 3. 7.
 Prou. 1. 17.

Ait autem Apostolus non tantum *omnis natura bestiarum*
 sed etiam *volucrum, & serpentium, domantur, & domita sunt a na-
 tura humana*. At nunquid alibi dicitur: *Frustra jactur rete, ante
 oculos pennatorum?* quo modo ergo volucres domantur? Do-
 mantur omnino. Nam 1. ibi Hebræi per interrogationem legunt,
 exponuntque in hunc modum: *Gratisne rete spargitur in oculis pen-
 natorum?* quasi dicas: *minimè, experientia enim est, cassibus regi-
 aues, adeoque frustra non jacti rete, ante oculos pennatorum.* 2. Alij
 sine interrogatione, legunt, aiuntque sensum esse, idcirco frustra,
 ante auium oculos rete expandi, quod tanta sit stoliditas earum,
 vt non idcirco reddantur cautiore, & aucupû insidias euitent;
 sicut

sicut & flagitiosi homines prædæ intenti, pericula non æstimant, quibus ob eam exponuntur. 3. Alij non ad vecordiam, sed ad innocentiam avium hanc sententiam referunt; ut sit sensus: *frustra*, id est, gratis, aut sine culpa atque immeritò retia tenduntur avibus, cum neminem læserint, nulli injuriam irrogârint. Quo pacto prædones quoq; , contra jus & fas, innocentibus insidias moliuntur. 4. Alij ad aves velocissimi volatus, quales sunt vncungues & rapaces, id trahunt, quibus tanquam noxijs non *frustra*, nec immeritò laquei sparguntur, sed ex causa. Quare significantiùs septuaginta verterunt: *Non frustra extenduntur retia pennatis*. Quæ omnia dominium hominis, etiam in volantia confirmant. Nam etsi avium nonnullæ, ut passer, pice, callidiores, difficiliùs capiuntur; *Quæq; nimis parent retia, vitat avis*, etiam minùs astuta; capiuntur tamen, si laquei abscondantur; si retia viridi colore graminis ac herbis similia ponantur; si illicibus cantatricibus rami vicini visco illinantur; & mille alijs modis. Quid nota testimonijs fulcia? Clamant oscines in caueis, aves alites in tortibus, toti chori in aviarijs, capi, vinci, domari omnem naturam volucrum posse. Ardea, Diomedæa avis, tam altè non volat; nec aquila tam longè prospicit à folio Iouis; nec trochilus tam velociter currit per littora; nec tam citò se in aquis condit vrinatrix; nec tam cautè diem vitat vlula; nec tam forti se vngula defendit struthio-camelus, Africus, vel Æthiopicus, quin humana industria manûque capiat, testeturque, *Sanctius his animal, mentisq; capacius alta, & quod dominari in cætera possit*, hominem esse.

Capi parum est, etiam blandiri, discunt, ut passer Catulli, & Stellæ columba; quin & artes docentur, neque ad cantum modò juxta Musicæ leges temperandum, fringilla, chloris, carduelis, luscina, passer Canarinus, & aliæ id genus aves; sed etiam sturnus, pica, cornicula, coruus, psittacus ad ipsa verba humana, sermonemque æmulandum instruuntur. Agrippina Claudij Cæsaris coniux turdum habuit, quem si audisses loquentem, & non vidisses, hominem putavisses. Fuit coruus Romæ, qui sermoni assuefactus, omnibus matutinis in Rostra & forum deo olas, Tiberium, Germanicum & Drusum Cæsares nominatim, mox transeuntem pop. Rom. salutabat. Satyricum audiamus.

S. Greg. ii. 17.
Moral. c. 10.

Ouid. lib. i.
Metam.

XI.

Quis

Perfius in
prologo.

Quis expedit psittaco suum xāes;
Picāsq; docuit nostra verba conari?
Magister artis ingeniq; largitor
Venter negatas artifex sequi voces.

Apul. in flo-
rid.

Delicatè auem hanc sermonis æmulam, his verbis descriptam de
Floridorum author. Psittacus India auis est, guttur illi minimo mimam
quàm columbarum, sed nec color ut columbarum. non enim lacteus ille,
vel liuidus, vel utrimq; subluteus, aut sparsus est: sed color psittaco ri-
ridis, & intimis plumalis, & extimis palmalis; nisi quòd sola ceruica
distinguitur. Enimuerò ceruicula eius circulo minio, velut aurea torques
pari fulgoris circumactu cingitur, & coronatur. Rostris prima duritia,
cùm in petram quampiam concitus altissimo volatu precipitat, rostris
velut anchorà, excipit. Sed & capitis eadem duritia, qua rostri. Cum
sermonem nostrum cogitat amulari, ferrea clauicula caput tunditur,
imperium magistris, ut persentiscat, hac ferula discenti est. Discit autem
statim pullus, vsq; ad duos atatis sue annos; dum facile os, uti conformetur,
cum tenera lingua, uti conuibratur. Senex autem captus, & indi-
cibilis est, & obtusior, verùm ad disciplinam humani sermonis facilior
psittacus, glande qui vescitur: & cuius in pedibus, ut hominis, quini di-
gituli numerantur. non enim omnibus psittacis id insigne, sed illud om-
nibus proprium. quò eis lingua latior, quam ceteris auibus, eò facilius
verba hominum articulantur, patientiore plectro & palato. Id vero, quò
didicit, ita similiter nobis canit, vel potius eloquitur, ut, vocem si audias,
hominem putes: nam quidem si videas; idem conari, non eloqui. Ve-
rùm enimuerò & coruus & psittacus nihil aliud, quam quò didice-
runt, pronuntiant. Si conuicia docueris, conuiciabitur: diebus ac nocti-
bus perstrepsens maledictis. hoc illi carmen est, hanc putat cantionem.
Ubi omnia quò didicit maledicta percensuit, denno repetit eandem can-
tilenam. Si carere conuicio velis; lingua excidenda est, aut quampro-
mùm in sylvas suas remittendus. Vidi, audiuique psittacum me-
liora doctum. Nam disertissimè canebat: Sancta Maria, ora pro
nobis. De altero audiui, qui, in Hispania, cum à miluo de fenestra
& India Apostolum laudare, intra raptoris vngues canens: Sancta
Thoma, ora pro nobis; illico dimissus, inspectante populo, ostendit
quantum profit hominibus inuocatio Sanctorum, quando vel vo-
lucris vtile fuit, Diuos implorauisse.

Ne autem in voce sola existimemus auium consistere disciplinam, etiam ad venatum instituntur. Hinc falconum, accipitrum, miluorum schola, & aucupium, occupatio & voluptas magnatum. Hinc volumen iustum extat, de auium aucupio Friderici II. Imperatoris, & Albert. M. de falconibus, Accipitribus, accipitribus. Hinc & illud:

Prado fuit volucrum, famulus nunc aucupis: idem

Decipit, & captas non sibi moeret aues.

XII.

Martial. l. 14.
ep. 216.

Nec venatores tantum agunt aues; sed & tabelliones. Cecinna Volaterranus, equestris ordinis, comprehensas hirundines victoriae nuncios amicis mittebat, cum litteris, quas earum pedibus ferendas alligabat. Columbæ epistolas pedibus annexas, obsidione Mutinensi, in castra Consulum pertulere, D. Bruto mittente. Quod si hæc, sine auium instructione, saltem non sine earum ope, contigerunt. Marthes certe rex Ægypti cornicem habuit adeo cicurem & mansuefactam, ut quoque iussisset ille epistolas deferret: non ignorans, quod transuolandum esset, aut ubi consistendum. Hoc, si magiæ suspicione caret, non intelligentiæ, sed longæ assuetudini cornicis est ascribendum. Quid enim assuetudo, altera natura, non potest? ipsam naturam mutat; qua impetratum est, quod, nisi à compluribus oculatis fideq; dignissimis testibus audiuissem, inter incredenda putassem numerandum. Nam si fabulosum putatur, quod Strabo scribit, apud Venetos, duos olim lucos celebres extitisse, Iunonis Argiux, & Dianæ Ætolicæ, in quibus feræ ita fuerint mansuefactæ, ut cerui lupis aggregarentur; quanto fabulæ similis videri poterit, quod tamen verissimum est? In Heluetijs, locus Lucerna distat quatuor miliaribus, ubi Parochus, stupendo naturæ miraculo, solebat hospites suos, interprandendum, oblectare. Pulterem transfundebat in patinam, & certo loco constituebat. Mox, signo dato, admirabiles conuiuas, ad vnam quadram, euocabat. Profiliebat è cauo hinc musculus, inde prodibat è cauea auis: aliunde cum cane aduentabat felis. Nec feli canis, nec muri felis, nec mus auis quidquam hostile faciebat. Summa erat inter omnes amicitia, maxima concordia; nulla inuidia. Omnes, ex vna patina, simul epulabantur. Et, absumpta dapte, ad sua, vnumquodquod animal

Starbe. l. 5.

A a

embilia

cubilia quietè redibat : ita, vt auis ipsa sibi ostium cauea & re-
raret, & clauderet; & musculus, quoties nominatim ab hero evo-
catur, de cauo suo procurreret; nec cane oblatrante, nec fele,
insidiante. Tantum homini adhuc dominium est à Deo relictum.
Si vult, pacem amicitiamq; colunt auis, canis, & felis, & muscu-
lus quoque non respuit disciplinam.

XIII.

Aelian. li. 12.
cap. 21.

Psal. 90. 12.

Aelian. lib. 6.
cap. 29. In
lib. de spe &
fiduc. cap. 8.
& cap. 14.

Ne quis autem aquilam volucrum reginam arbitretur de-
dignari, atque seruire homini nolle, meminerit, infantem à turri
deiectum, à subeunte aquila seruatum, & in proximum hortum
deportatum, posteaque regnum Babylonis adeptum. Quod si
quis fortè putet, Angelum fuisse, qui aquilæ plumis puerum hunc
exceperit, atque ad maiora seruauit, cum dictum sit: *Angelus suo
mandauit de te: vt custodiant te in omnibus vijs tuis. In manibus per-
tabunt te: ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum; cogites, eodem
autore teste, puerum ab aquila sic adamatum, vt illi ministrare,
ynaque cum illo moreretur: itemque consideret, quæ nos alibi, de
aquila Cutberti, & Aristomenis baiula retulimus: itemque quod
Callicrates Tyrius, vt est apud Vopiscum, prodidit, Aurelianus
infantem, & fasciola vinctum è cunis ab aquila innoxie leuatum,
& in aram impositum, quæ iuxta sacellum fortè, sine ignibus e-
rat. Nec fabulosum est, quod, in vita fabulatoris Æsopi, historice
recenset Maximus Planudes, his verbis. *Nectenabo rex Ægypti,
cum falso accepisset, Æsopum esse extinctum, mittit Lycero regi Baby-
loniorum statim epistolam, quâ architectos petebat, qui turrim adifi-
rent, neque calum, neq; terram attingentem. Lycerus Æsopo quasi re-
diniuo (nam occidi iusserat, quæ seruus Lyceri clam seruauit) cum Ne-
ctenabonis epistolam ostendisset, Æsopus omnes aucupes accersit, atq;
aquilarum pullos quatuor, vt caperent, iussit: captos nutrit ac re-
struxit, vt pueros in sportis unguibus aquilarum affixis gestando in al-
tum tollerent, atque ita obediens pueris essent, vt, quocumq; illi vellent,
volarent, siue in altum, siue in terram humi. Exacta hyeme, Æsopus
cum aquilis & pueris profectus ad regem, spectaculum illud, tota ad-
mirante Ægypto, exhibuit. Rex, viso Æsopo, percussus, attulisti, inquit,
qui turrim adificent? Cui Æsopus, parati sunt, si modo ostendas locum.
Postea egressus urbem rex in planicie demonstrat dimensum locum.
Adductus ergo Æsopus, ad demonstratos loci angulos, quatuor aquilas
cum**

cum pueris, per sacculos appensis, ac puerorum manibus fabrorum datis instrumentis, iussit euolare; illi verò sublimes, date nobis (clamabant) lapides, date calcem, & aliam, ad adificationem, materiam. Quo miraculo attonitus Nestenabo, unde, inquit, mihi volucres homines? Æsopè, victus sum. Quòd si quis hanc rem, de Æsopo, non verior em, quàm si ab Æsopo narrata fuisset, obijciat, nòrit in Amphitheatro Romano olim bis exhibitam aquilam, quarum vna, puerum Ganymedis personam agentem extulit in aëre, & retulit, teste Bullengero; altera ipsum Iouem scenicè repræsentatum, atque aquilæ inequitantem. Quò altiùs ars humana ascendere potuisset? Dædalos, atque ex ipsis auibus Pegafos facit.

Quadrupedum bestiarum volucrumque subiectioni addit Apostolus etiam dominium in serpentes, ait enim: *omnia natura bestiarum, & volucrum, & serpentium domantur.* Posset autem de his idcirco quæri, quia serpenti dixit Deus: *Inimicitias ponam inter te, & mulierem, & semen tuum, & semen illius.* Inimicis nemo libenter obedit. Ita est: sed inimicos quisque libenter domat, & subijcit. Quare domandi potestatem Eux, eiusque posteris tum Deus non ademit; immo potius confirmavit, quando dixit. *Ipsa conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo illius.* Magnæ astutiæ animal est serpens; sed maioris prudentiæ homo. Itaque cedit prudentiæ astutia. Quàm multi sunt, qui probatissimis antidotis serpentes innoxie, nudâ manu, capiunt, & contrectant? qui araneos pinguius virulentos deuorant? qui, æstiuis diebus, eorpori nudo refrigerando, angues, cinguli instar, circumplicant? Quod & mulierculæ, in Italia, obseruant.

Sic gelidum collo nectit Flaccilla draconem.

Agyrtæ, seu medici circumforanei, non solum circumferunt serpentes, sed etiam eos de collo, & brachijs suspendunt, theriacis suis, & alexipharmacis fusi. Natura ipsa Pnyllos, Ophiogenes, & Troglodytas dominos viperarum fecit, Pnylli venenum innoxij fugunt. Hinc eos Caro, per Libyæ deserta iter faciens, secum duxit, vt serpentium ictibus mederentur, quemadmodum scribit Plutarchus. Hexagon Cyprius Ophiogenes, Romæ in, dolium serpentium, experimenti causâ, fuit coniectus, & illesus inde extractus. Troglodytæ etiam vorant serpentes sine nocumento. Ea natura

Bullengerus.
lib. de venat.
Circ. cap. 27.
Martial. li. 5.
epist. 56.

XIV.

Iacob. 3. 7.

Gen. 3. 15.

Ibid.

est genti: non supra naturam, cum neq; rostratis animalibus hæc venena obsint, quorum antidotum potest & homini à natura dari, vt muniatur, & venenata non metuat, sed metu coërceat. Quæ non tantum subigit timore, sed etiam familiaritate.

XV.

Plin. li. 10. 74.

De aspide miraculum Philarcho reddatur, is enim auctor est, cum ad mensam cuiusdam veniens in Ægypto aleretur aspidem, enixam catulos, quorum ab uno filium hospiti interemptum: illam reuersam ad consuetudinem cibi intellexisse culpam, & necem intulisse catulo, nec

Diog. Laërt. in vita eius.

postea in tectum id reuersam. De Heraclide Philosopho Pontico Laërtius refert, quod cum adhuc puer esset, draconem enutritum

Ista. n. 3.

uerit, quem, quoad vixit, habuerit deinceps domestica conuersatione. Poterat de hoc dici: Et delectabitur infans ab ubere, super foramine aspidis: & in cauerna reguli, qui ab lactatus fuerit, manum sua

Aelian. lib. 13. var. hist. c. 46.

mittet. Quod & alij conuenit. Ciuitas est, in Æchia, nomine Patra. In ea puer (Thoas ab alijs nominatus) draconem parvulum

emebat, magnamq; eum cura educabat. Cumq; creuisset, loquebatur, quasi cum intelligente, ludens, ac dormiens cum ipso. Quum vero ad ingentem magnitudinem draco peruenisset, in solitudinem à cibus ei

dimissus. Post, cum puer adolescens factus, reuersus à spectaculo quodam, cum aliquibus equalibus, in latrones incidisset, & clamorem extulisset,

ecce draco præsto est, & alios in fugam vertit, alios interimit, ipsum vero saluum conseruat. Vides educatos in familiaritatem serpentes,

immo dracones, sed, postquam nimium excreuerunt, in loca sola eliminatos. De alio xxx. cubitorum serpente capto, Alexandriam peruecto, ac fame cicurato, alibi historiam prolixè recitauit. De

Roscio Fabato Tullius ita scribit: Quid amores, ac delicia tua Roscius? num aut ipse, aut pro eo Lannium totum mentiebat ut? qui,

cum esset in cunabulis, educareturq; in Selonio (qui est campus Lannini) noctis lumine apposito, experrecta nutrix animaduertit puerum

dormientem circumplexum serpentis amplexu, quo aspectu exterrita, clamorem sustulit. Pater autem Roscij ad aruspices retulit, qui respon-

derunt, nihil illo puero clarius, nihil nobilius fore. Nempe quia & Hercules serpentes in cunis clarum fecerunt. Legimus & Tiberium

Cæsarem serpentem draconem in delicijs habuisse, eique ex consuetudine, manu sua cibum ministrare solitum; quem cum is coti-

rosus à formicis reperisset, monitus est, cauendam sibi esse vitium

multum

In serpente.
explicato ex
Diodoro Si-
culo. lib. 3.
bibliothec.
hist. n. 36.
Cic. lib. 1. de
diuin.

Suetonius in
Tiberio.

multitudinis. Formicas enim populi significatum habere, non fabula tantum Pelei Thessaliae regis, verum & prodigiosa somnia declarant. Nam & Nero paulò antè, quàm exstingueretur, visus est sibi per somnium pennatarum formicarum multitudine oppleri. Uterque igitur & Roscij, & Tiberij serpens innoxius, uterque fatidicus fuit; quamvis fortasse, non sine superstitiosa credulitate. Quemadmodum & ille draco, quem impostor quidam per Pontum circumduxit, vulgoque persuasit, eum esse Pellæum Æsculapium, certaque responsa dare solere. Deridebant Christiani eam imposturam, & præstigias detegebant. Qua de causa, si vellet oracula sua instituire, Atheniensium ritu, denunciatio fiebat talis: *Si quis impius, aut Christianus, aut Epicureus mysteriorum explorator accessit, discedat.* Sub hæc protinus expellebantur, illo præeunte, dicenteque: FORAS PELLANTVR CHRISTIANI. Non poterat nimirum, his præsentibus, fatuos homines fallere Orcus, Christi virtute eneruatus: sicut & Paulus spiritum Pythonem è puella expulit. *Videntes autem domini eius, quia exiuit spes questuum eorum, apprehendentes Paulum & Silam perduxerunt in forum ad principes, & offerentes eos magistratibus dixerunt: Hi homines conturbant civitatem nostram.* Falli sunt ergo potestatem hominibus dari non in serpentes modò, sed etiam in pythones & dæmones serpentum moderatores, & rectores. Quamobrem magnum adhuc nobis relictum est in bestias dominium; & verè dixit Iacobus: *omnis natura bestiarum, & volucrum, & serpentium, & ceterorum domantur, & domita sunt à natura humana.* Miriora Lucianus de dracone Alexandri Pseudomantis; & plura Casaubonus, curis secundis ad Suetonium, Torrentius in Tiberium Suetonij. Justinus certè tradit, ita olim Hannibale auctore, contra Eumenem, regi Prusiae serpentes profuisse, ut nouo commento victor existeret. Nam omne serpentium genus in fictiles lagenas conijci iussit, medioque prælio in naues hostium misit. Id primùm Ponticis ridiculum visum, fictilibus dimicare, qui ferro nequeant. Sed ubi serpentibus naues repleti cœpere; ancipiti periculo circumuenti, hosti victoriam cessere.

Lucian in Alexandro.

Act. 16. 19.

Iac. 3. 7.

Iustin. lib. 30.

32.

XV L

Cur autem addit, & ceterorum? num aliud restat genus animalium? Restat utique, nempe piscium. At de his maior est difficultas,

A a 3

ficultas,

Aristot. li. 4.
animal. Plin.
lib. 10. c. 70.

fiultas, cum pisces nec membra auditus, nec foramina habere, doceat Aristoteles, & cum eo Plinius. Audire tamen eos, testatur uterque. *Pisces quidem*, ait Plinius, *auditus nec membra habent, nec foramina, audire tamen eos, palam est: utpote cum plausu congregatos ad cibum consuetudine, in quibusdam viuarijs spectatur: & in piscinis Caesaris, genera piscium ad nomen venire, quosdam singulos, itaque produntur etiam clarissime audire mugil, lupus, salpa, chromis, & ideo in vado vivere.* Nec sensum duntaxat disciplinæ habent pisces, sed disciplina quoque utuntur. Hinc de vitulis marinis ait idem author: *Accipiunt disciplinam, vocemque pariter & visu populam salutant incondito fremitu: nomine vocati respondent.* Quo credibilis euadit illud Martialis:

Martial. l. 10.
epig. 30.

*Natat ad magistrum delicata Muræna:
Nomenclator mugilem citat notum,
Et adesse iussi procedunt senes nulli.*

Apud Athenæum lib. 8.

Subscribit Nymphodorus Syracusius, qui, in suis circumnavigationibus refert, in Eloro fluuio, lupos esse anguillasque magnas, tam cicures, et ex illorum manu, qui offerunt, panem sumant. Ego vero, ait Athenæus, in Chalcidibus Archusa cum admiratione vidi, quemadmodum & fortassis vestrum plurimi, Cestros mansuetos, & Anguillas aureis argenteisque, ornatas inauribus, qui & quæ tum obiectum cibum spectatoribus acciperent, tum a sacerdotibus victimarum exta, & m-

Aelian. lib. 8.
de animal.
cap. 4.

stem casum. Hæc ille. Venit in testimonium & Aelianus, cui hæc sunt: *Pisces quoque cicures & mansueti euadunt; & cum appellantur, intelligunt, & e manu largientium cibos capiunt, ut anguilla sacra in Archusa.* Muræna etiam Crassi Romani omnium prædicatione celebrata. Sic inauribus & gemmis distincto monili, velut puella ornabatur, & appellantis vocem Crassi agnoscebat, ad eumque adnabat. Cumque ei cibi quippiam porrigeret, prompta capiebat, quam ille mortuam affecit honore sepultura. Eiusmodi cicuratos pisces aluit & Domitianus, de quibus illa intelliguntur:

Martial. li. 4.
epig. 30.

*Sacris piscibus hæc natantur unda,
Qui norunt dominum, manumque lambunt
Illam, qua nihil est in orbe maius.
Quid quod nomen habent, & ad magistri
Vocem quisque sui, venit citatus?*

Mira

Mira sunt, quæ de Delphinis Iasensibus, Baiatis, Tanarijs, & Corinthiacis memorantur; & quæ de Crocodilis mansuetis narrat Aelianus. Sed illud vnum, ex omnibus sufficere, quod Petrus Martyr Mediolanensis, & ex eo Raderus recenset. *Fallis Atici dicitur, cui regulus præest, Caramateæius nomine, piscatu delectatus, in cuius retia piscis catulus incidit, de genere piscium immanium, qui dicuntur Manati ab incolis. Minime notum arbitror genus id monstrum per nostra maria. Est namq, testudinea forma quadrupes: squamis tamen, non choncha munitus, corio durissimo, ita ut neq, sagittam vereatur, mille ferrucis armatus, tergo autem plano, & capite penitus bovino. Aquatilis est, & terrenus piscis, mitis, iners, uti elephus, utique delphin hominibus sociabilis, sensu mirabili. Infantulum piscem domi regulus aluit dies aliquot, pane patrio, ex iucca & panico, puta, confecto, radicibus etiam alijs, quibus homines vescuntur. Adhuc parvulum projecit piscem in lacum suis adibus proximum, tanquam ad vivaria, qui lacus & ipse suscipit aquas, nec illas exomit. Liber in aquis piscis annos vagatus est viginti quinque; adolevit in immensum & c. Pisoni nomen est impositum Matum, quod significat generosum, aut nobilem. Quando ergo ex reguli familiaribus ei notis præcipue in lacuna ripa, Matum, Matum, id est, generose, generose, clamabat, humani beneficij memor, caput eleuans, ad vocantem pergebat; pascebatur hominum manu. Si vero quispiam transiretandi cupidus signa dabat, prostratu suo trajecturos inuitabat. Decem aliquando monstrum conscendisse, vno receptu, transportatõsque omnes fuisse incolumes, psallendo & cantando, compertum est. Hac huiusmodi plura Petrus, è quibus clarissime peripicitur, ita esse, ut dixit S. Iacobus, omnem naturam bestiarum, volucrum, & serpentium, & ceterorum quoque, ut sunt pisces muti, & ad dicendum stupidi, domari, & domita esse à natura humana, non extraordinaria & diuina tantum, sed etiam naturali hominis vi, industria, & potestate; juxta illud, ad Noë & filios eius dictum: Terror vester ac tremor, sit super cuncta animalia terra, & super omnes volucres cali, cum vniuersis, quæ mouentur super terram, qualia sunt, quæ serpunt; immo & quæ mouentur in aquis; è primo hominis priuilegio, ad similitudinem Dei dominantis facto: Præsit piscibus maris, & volatilibus cali, & bestijs, vniuersaq, terra, omnig, reptili, quod mouetur in terra.*

Aelian. lib. 8. cap. 5. Petr. Mart. dec. 3. lib. 8. de reb. Oceanicis. & ex eo Matth. Rader. in l. 4. Martial. epigr. 23.

Iacob. 3. 7.

Gen. 9. 2.

Gen. 1. 26.

